

Vlaams
Parlement

ingediend op **260** (2019-2020) – Nr. 1
3 april 2020 (2019-2020)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
en Dierenwelzijn
uitgebracht door Annabel Tavernier

over het Vlaamse onderwijs- en sportbeleid
in Brussel en de brede Vlaamse rand

Samenstelling van de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand en Dierenwelzijn:

Voorzitter: Els Ampe.

Vaste leden:

Allessia Claes, Inez De Coninck, Sofie Joosen, Annabel Tavernier, Karl Vanlouwe;

Jan Laeremans, Klaas Sloomans, Els Sterckx;

Bart Dochy, Peter Van Rompuy;

Els Ampe, Gwenny De Vroe;

Stijn Bex, An Moerenhout;

Katia Segers.

Plaatsvervangers:

Arnout Coel, Piet De Bruyn, Lorin Parys, Axel Ronse, Nadia Sminate;

Filip Brusselmans, Carmen Ryheul, Suzy Wouters;

Karin Brouwers, Katrien Partyka;

Stephanie D'Hose, Maurits Vande Reyde;

Meyrem Almaci, Chris Steenwegen;

Ludwig Vandenhove.

INHOUD

1. Uiteenzetting door Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand.....	4
2. Gedachtewisseling	12
2.1. Stijn Bex	12
2.2. Annabel Tavernier	13
2.3. Dominiek Lootens-Stael (VGC-Raad).....	14
2.4. Inez De Coninck	16
2.5. Fouad Ahidar (VGC-Raad).....	17
2.6. Karl Vanlouwe.....	19
2.7. Arnaud Verstraete (VGC-Raad)	19
2.8. Jan Laeremans.....	22
2.9. Mathias Vanden Borre (VGC-Raad)	23
2.10. Cieltje Van Achter (VGC-Raad).....	23
2.11. Antwoord van minister Ben Weyts	24
Gebruikte afkortingen.....	28
Bijlagen: zie de dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be	

De Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand en Dierenwelzijn hield op 11 maart 2020 een gedachtewisseling met Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het Vlaamse onderwijs- en sportbeleid in Brussel en de brede Vlaamse rand.

Net als in de vorige zittingsperiode wil de commissie voor alle beleidsdomeinen dieper ingaan op het beleid van de Vlaamse Regering ten aanzien van Brussel en de brede Vlaamse rand. De bevolkingstoename in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en de brede Vlaamse rand en de grootstedelijke uitdagingen die daaruit voortvloeien hebben ongetwijfeld gevolgen voor ieder beleidsdomein.

De commissie acht het daarom nuttig om de verschillende Vlaamse ministers bevoegd voor gemeenschapsbeleid afzonderlijk uit te nodigen voor een gedachtewisseling over de impact van hun beleid in Brussel en de brede Vlaamse rand. Het gaat om de bevoegdheidsdomeinen Cultuur, Inburgering, Onderwijs en Sport, Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Armoedebestrijding en Jeugd en Media.

De leden van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie werden op hun vraag uitgenodigd om deel te nemen aan deze gedachtewisselingen. Namen deel aan deze gedachtewisseling: Fouad Ahidar, voorzitter van de VGC-Raad, Arnaud Verstraete, Cielte Van Achter, Mathias Vanden Borre en Dominiek Lootens-Stael.

Voor de bijlagen bij dit verslag wordt verwezen naar de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

1. Uiteenzetting door Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand

Minister *Ben Weyts* geeft hier geen exhaustieve uiteenzetting over het onderwijs- en sportlandschap in de Vlaamse Rand en Brussel. Wel wil hij duiden waarom de Vlaamse Rand en Brussel met specifieke uitdagingen kampen. Een aantal knelpunten doen er zich duidelijk scherper voor dan in de rest van de Vlaamse Gemeenschap.

De minister start met het beleidsdomein Onderwijs, daarna behandelt hij het beleidsdomein Sport. Daarbij komt telkens eerst de Vlaamse Rand aan bod en daarna Brussel.

Onderwijs

Vlaamse Rand

Voor een uitgebreide omgevingsanalyse verwijst de minister naar het [Cijferboek Vlaams Rand 2019](#), dat online terug te vinden is. De beleidsnota Onderwijs 2019-2024 (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 129/1) bevat ook een uitgebreide omgevingsanalyse. De minister gaat daar nu niet uitgebreid op in. Wel wijst hij kort op een aantal relevante zaken voor het onderwijslandschap in de Vlaamse Rand.

De minister verwijst naar figuur 1.2 over de demografische groei (zie bijlage 1). In 2018 telt de Vlaamse Rand 431.852 inwoners. Dat is een stijging van 8,6 procent (34,050 inwoners) ten opzichte van 10 jaar geleden. Dat is als het ware een veeleer grote Vlaamse gemeente die er in de Vlaamse Rand is bijgekomen. Volgens prognoses zal het bevolkingsaantal van de Vlaamse Rand in de komende 10 jaar met 5,9 procent toenemen. Voor het hele Vlaamse Gewest verwacht men een stijging van 4,7 procent. De stijging in de Vlaamse Rand zal dus bijna een derde groter zijn.

Van de totale bevolking in de Vlaamse Rand heeft 15,3 procent een niet-Belgische nationaliteit. Dat is bijna het dubbele van het Vlaamse Gewest (8,7 procent).

Sinds 2000 is er een sterke toename van Brusselaars die naar het Vlaamse Gewest trekken, in saldo bijna een verdrievoudiging (zie bijlage 2). Tussen 2005 en 2013 stabiliseerde de migratiestroom, maar de laatste jaren is er opnieuw een duidelijke toename. Prognoses wijzen bovendien uit dat er tegen 2034 nog een verdere stijging zal hebben plaatsgevonden. De demografische druk zal in beginsel dus enkel toenemen. Dat heeft natuurlijk gevolgen voor de schoolcapaciteit in de Vlaamse Rand, maar zal zeker en vast ook zorgen voor de uitdagingen in de klas.

Bijlage 3 geeft weer naar welke Vlaamse gemeenten de Brusselaars het meest verhuizen. Donkergroen staat voor de top 50-procent bestemmingsgemeenten van immigratie uit Brussel. Antwerpen kleurt donkergroen; daar geldt de aantrekkingskracht van een grote stad. Ook de Vlaamse Rand en andere gemeenten uit het arrondissement Halle-Vilvoorde kleuren donkergroen.

Bijlage 4 geeft de capaciteitsmarge weer van het basisonderwijs. Hoe roder de kleur, hoe meer druk er is op de bestaande schoolplaatsen. De Vlaamse Rand (Dilbeek, Vilvoorde, Overijse enzovoort) kleurt duidelijk donkerder dan het overgrote deel van de rest van het Vlaamse Gewest, zelfs donkerder dan het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Zowel interne migratie, hoofdzakelijk vanuit het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, als schoolpendel zijn oorzaken van de capaciteitsproblematiek.

In het secundair onderwijs is de situatie in 2024-2025 nog problematischer dan in het basisonderwijs (zie bijlage 5). De donkerrode plekken in de Vlaamse Rand vallen op: Dilbeek, Halle, Zaventem, Wezembeek-Oppem en Vilvoorde.

Nominaal zijn er voor de zone Dilbeek bijna 3000 plaatsen tekort, voor de zone Halle bijna 2000 plaatsen tekort, en voor de zone Vilvoorde meer dan 3000 plaatsen tekort. Dat is natuurlijk bij ongewijzigd beleid.

Sinds 2010 investeerde de Vlaamse Regering in totaal meer dan 568 miljoen euro aan capaciteitsmiddelen in het basis- en secundair onderwijs. 10 procent daarvan (58,3 miljoen euro) ging naar de Vlaamse Rand. Dat was goed voor 12 procent van de bijgekomen en geplande plaatsen (7365 plaatsen). Dat is duidelijk al een forse inspanning. Maar gelet op de tekorten zullen in de toekomst nog meer inspanningen nodig zijn voor de Vlaamse Rand.

Een ander aandachtspunt is de toename van de diversiteit en de armoede.

Men stelt een enorme afname vast van het Nederlands als thuistaal. Het aantal leerlingen in het basisonderwijs dat thuis geen Nederlands spreekt evolueert op tien jaar tijd van 28,7 procent naar 43 procent. Dat maakt dat het onderwijs anno 2020 veel meer uitdagingen kent voor de scholen en leerkrachten. De scholen krijgen wel meer middelen als gevolg ervan, maar die zijn op zich natuurlijk niet voldoende. Dit zijn geen uitdagingen die men in hoofdzaak met middelen kan oplossen.

De armoede in de Vlaamse Rand neemt toe. De kansarmoede-index van Kind & Gezin is niet zaligmakend maar geeft wel een indicatie, zeker vermits het om een verdubbeling gaat.

De stijgende intergewestelijke schoolpendel legt druk op de onderwijscapaciteit in de Vlaamse Rand (zie bijlage 7). Het aantal leerlingen uit het Vlaamse Gewest dat naar Vlaamse scholen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest trekt verloopt in dalende lijn. Het aantal Brusselse leerlingen dat in de Vlaamse Rand schoolloopt

kent een sterke stijging. Het aantal Waalse kinderen dat in de Vlaamse Rand schoolloopt kent verhoudingsgewijs een significante stijging, maar in absolute getallen gaat het om een kleiner aantal.

Steeds minder kinderen uit het Vlaamse Gewest volgen Vlaams onderwijs in Brussel, een daling van 16 procent op tien jaar tijd. Dat is opvallend, want in die periode steeg het aantal leerplichtige leerlingen. In Brussel zijn er in het schooljaar 2017-2018 5800 leerlingen die er schoollopen maar afkomstig zijn uit het Vlaamse Gewest. Tien jaar geleden waren dat er 850 meer.

Anderzijds lopen steeds meer Brusselse kinderen school in de Vlaamse Rand, een stijging met 82,6 procent op tien jaar tijd, of 1502 extra Brusselse leerlingen in de Vlaamse Rand. In het schooljaar 2017-2018 liepen 3321 Brusselse kinderen school in de Vlaamse Rand.

Er is ook steeds meer leerlingenpendel vanuit het Waalse Gewest naar de Vlaamse Rand: +11,5 procent op negen jaar tijd. In 2018-2019 gingen 1.506 Waalse leerlingen in de Vlaamse Rand naar school.

Resultaat is een significante en stijgende pendeldruk voor Vlaamse scholen in de Vlaamse Rand. De prognoses zijn bovendien niet rooskleurig, gelet op de blijvende Brusselse bevolkingsgroei.

Met welk onderwijsbeleid wil deze Vlaamse Regering daar een antwoord op trachten te geven? Vooreerst moet in de Vlaamse Rand een inhaalbeweging gerealiseerd worden, waar de nood aan capaciteit veel groter is dan elders. De inspanningen, gerealiseerd tijdens de vorige regeerperiode, moeten versterkt worden.

De regering wil ook een absolute focus leggen op taalbeleid. De minister heeft gewezen op de toename van diversiteit en de problemen vandien. Er moet vermeden worden dat taalachterstand leerachterstand wordt.

Ten derde moet een voorrangregeling uitgewerkt worden voor kinderen die in de Vlaamse Rand wonen. Dat moet juridische uitgediept worden. Kinderen kunnen soms niet terecht in het secundair onderwijs in hun gemeente, terwijl kinderen uit een ander gewest er wel een plaats krijgen.

De capaciteitsbarometer van 2018 toonde duidelijk aan dat er een inhaalbeweging heeft plaatsgevonden op het vlak van capaciteit. De Vlaamse Rand is een prioritaire zone, zowel voor het basis- als voor het secundair onderwijs. De Vlaamse Regering wil daarin investeren en maakte daar in de meerjarenbegroting middelen voor vrij: 3 miljard euro meer ten opzichte van de vorige regeerperiode.

De volgende capaciteitsbarometer zal nog meer duidelijkheid verschaffen zodat de middelen vraaggestuurd kunnen ingezet worden. De uitvoeringsgraad van de toegewezen middelen moet hoger worden. De minister bekijkt welke maatregelen daar kunnen helpen.

De diversiteitsproblematiek wordt aangepakt door te focussen op taal. Verschillende initiatieven maken dat concreet: taalstimuleringsprojecten via ESF en het Vlaamse Randfonds, taalintegratietrajecten waaronder taalbaden, en bijkomende middelen voor het kleuteronderwijs. Dit schooljaar is gestart met een budgettaire impuls van 71 miljoen euro in heel Vlaanderen. Er wordt ook bekeken hoe de zomerscholen uitgebreid en geprofessionaliseerd kunnen worden. In de Vlaamse Rand zijn er al heel wat scholen met een kwalitatief taalbeleid. De minister wil dat verder verbreden en verdiepen.

De voorrangregels zullen ook een impact hebben voor de leerplichtige kinderen uit de Vlaamse Rand. Een voorrangregeling bij de inschrijving uitwerken voor de Vlaamse Rand is juridisch niet evident. Ook de vorige regeerperiode werden enkele pistes verkend die uiteindelijk juridisch gestrand zijn. Volgens de minister is er nog meer creativiteit mogelijk, aansluitend op sommige andere stelsels.

Brussel

Voor cijfers in verband met de demografische groei verwijst de minister naar het Brussels Informatie-, Documentatie- en Onderzoekscentrum (BRIO). De Brusselse bevolking groeide sinds 2000 aan met maar liefst 24 procent, of met 232.000 inwoners. Dat zijn als het ware verschillende steden die er in de hoofdstad zijn bijgekomen. Tegen 2030 schat de federale overheid dat er 1,3 miljoen Brusselaars zijn.

Zowel in het basis- als in het secundair onderwijs is nog een grote nood aan schoolplaatsen te verwachten. De nood is het grootst in het secundair onderwijs.

In het basisonderwijs zijn er 1245 plaatsen tekort tegen het schooljaar 2024-2025. Daarbij wordt wel rekening gehouden met een invulling van 85 procent van de maximumcapaciteit, met de bedoeling toch wat schoolvrijheid te kunnen garanderen.

Nominaal bedraagt het tekort aan secundaire plaatsen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest 1993 tegen het schooljaar 2024-2025. Dat is een grote uitdaging, maar in de Rand zijn de tekorten meer dan drie keer zo groot.

Sinds 2010 ging maar liefst 15 procent van de voorziene capaciteitsmiddelen naar Brussel. In het licht van de 5 procent-Brusselnorm is het duidelijk dat de Vlaamse Gemeenschap een forse inspanning levert.

Wie doet welke inspanning in Brussel? De minister overloopt de cijfers over de gecreëerde en geplande plaatsen in het Franstalig en Nederlandstalig onderwijs (zie bijlage 8). In de periode 2010-2018 nam het Nederlandstalig onderwijs 31,7 procent van de gecreëerde plaatsen in het basisonderwijs voor zijn rekening en 14,4 procent van de gecreëerde plaatsen in het secundair onderwijs. Van het totale aantal gecreëerde plaatsen nam het Nederlandstalig onderwijs 28 procent voor zijn rekening. De Vlaamse Gemeenschap nam dus zeker al haar verantwoordelijkheid als men naar de taal- en politieke verhoudingen in de hoofdstad kijkt.

Wat de geplande plaatsen tegen 2025 betreft wordt voor het basisonderwijs 28,7 procent vooropgesteld, voor het secundair onderwijs 18,6 procent. Het totale aantal geplande plaatsen komt op 22,6 procent. Ook in de toekomst zal het aantal Nederlandstalige plaatsen uitkomen boven de huidige verhouding tussen het Nederlandstalig en Franstalig onderwijs (een op vijf).

Zeker ook in Brussel neemt de diversiteit toe en jammer genoeg ook de armoede. De achteruitgang van het Nederlands als thuistaal is een realiteit, maar wel één die gigantische lasten op de schouders van leraren en schoolbesturen legt. Vandaar dat de focus op het Nederlands cruciaal is.

Meer dan één Brussels kind op drie groeit op in armoede. Bijna elk kind woont in een buurt met veel schoolse vertraging. Dat heeft uiteraard gevolgen voor de situatie in de scholen. Kan een leerkracht in die context wel altijd doen wat hij/zij moet: lesgeven?

De minister vermoedt dat de toehoorders voldoende vertrouwd zijn met het institutionele kluwen in de hoofdstad. Op een aantal vlakken werken de

gemeenschappen goed samen: voor gegevensuitwisseling en voor monitoring van de capaciteitsproblematiek. Maar er kan nog gericht samengewerkt worden. De minister denkt bijvoorbeeld aan de aanpak van het lerarentekort en de uitwisseling van leerkrachten.

Welk onderwijsbeleid wil de Vlaamse Regering voeren voor Brussel? Vanzelfsprekend wordt verder gewerkt aan capaciteitsuitbreiding. Bij uitstek in Brussel wordt de focus gelegd op het Nederlands. Met de voorrangsregels wil de regering diegenen belonen die een bewuste keuze maken voor het Vlaams onderwijs.

Wat capaciteit betreft wil de minister de komende jaren meer investeren in het secundair onderwijs. Vandaag is het Vlaams onderwijs in Brussel voornamelijk lager onderwijs. Er zijn drie secundaire scholen in aanbouw: op de Gallaitsite, de Pachecosite en een school vlak aan het Weststation in Sint-Jans-Molenbeek. Ook hier wil de minister de uitvoeringsgraad van de toegekende middelen verhogen. Via de voorrangsregeling heeft de Vlaamse Gemeenschap meer sturingsmogelijkheden.

Net als voor de Vlaamse Rand, is de focus op het Nederlands hier essentieel. Het is cruciaal om ouders erbij te betrekken. De keuze voor Vlaams onderwijs moet een bewuste keuze zijn. Dat wil de minister valideren via het voorrangsbeleid.

De taaltest Nederlands voor kleuters zit in de pijplijn. Hoewel de taaltest niet onbesproken is, houdt de minister daar sterk aan vast. In de complexe omgeving van kinderen met een zeer verschillende achtergrond is het Nederlands nog meer de 'maïzena'.

De Vlaamse scholen in Brussel genieten van een zeer gunstige financiering. Dat geldt ten opzichte van de andere scholen in Vlaanderen: gemiddeld 18 procent meer per leerling in basisonderwijs, gemiddeld 10 procent meer per leerling in secundair onderwijs. In de toekomst zal dat nog toenemen, gezien de bouw van de drie scholen.

Ten opzichte van de Franse Gemeenschap geeft de Vlaamse Gemeenschap 22 procent meer per leerling in het basisonderwijs en 19 procent meer per leerling in het secundair onderwijs.

Geld is echter maar een deel van het verhaal. De houding ten opzichte van het Nederlands moet bij de Brusselaars gewoon beter. Nog geen 10 procent van afgestudeerden uit het Franstalig onderwijs zegt goed Nederlands te kennen. Er is ook een uitgesproken negatieve perceptie van het Nederlands door Brusselaars, ook door Brusselaars met een politieke verantwoordelijkheid. Dat is natuurlijk nefast om tot een doorleefde tweetalige stad te komen.

De voorrangsregel bij inschrijving voor personen met thuistaal Nederlands wil de regering optrekken van 55 procent naar 65 procent. Vermits de situatie niet overal dezelfde is, zal dat cijfer soms symbolisch zijn. In tweede orde geldt een voorrangsbeleid (voor 15 procent) voor wie de afgelopen negen jaar een Nederlandstalig curriculum gevolgd heeft. Het is een beloning voor de keuze voor de Vlaamse Gemeenschap. De voorrangsregels garanderen voldoende Nederlandstaligheid en de kwaliteit van het onderwijs.

De Vlaamse Gemeenschap wil zeker samenwerken, maar steeds met respect voor elkaars bevoegdheden. De minister wenst geen institutionele Far West; bevoegdheidsregels zijn er om nageleefd te worden. Dus graag geen schoolcontracten-bis. Samenwerking is mogelijk rond gegevensuitwisseling, schoolverzuim en uitwisseling van leerkrachten. Dat leidt tot een win-winsituatie voor beide partijen.

De minister betreurt dat de Franse Gemeenschap de nieuwe voorrangregeling wil aanvechten. De inspanningen van de Vlaamse Gemeenschap op het vlak van capaciteit zouden toch voor zich moeten spreken. De Vlaamse Gemeenschap vangt anderstalige kinderen op: meer dan 70 procent spreekt geen Nederlands op de meeste Vlaamse scholen in Brussel. De Vlaamse Gemeenschap vraagt een correcte inspanning van andere overheden die ook bevoegd zijn voor Onderwijs. Zeker voor het basisonderwijs. Heel wat Brusselse gemeenten hebben geen Nederlandstalige gemeenteschool: Etterbeek, Ganshoren, Oudergem, Ukkel en Watermaal-Bosvoorde. Elsene heeft wel plannen voor een gemeentelijke basisschool. Sint-Agatha-Berchem liet onlangs een Nederlandstalige school sluiten. Het gaat hier stuk voor stuk over gemeenten met de grootte van een gemiddelde Vlaamse stad. Iedereen moet zijn verantwoordelijkheid nemen en moet inspanningen leveren voor het Nederlandstalig onderwijs.

Sport

Het algemene doel van het sportbeleid is zo veel mogelijk Vlamingen aan het sporten zetten. Vanuit diezelfde doelstelling wil de Vlaamse Regering ook in de topsport investeren. Nog nooit werden zoveel middelen uitgetrokken voor topsport. Ook voor sportinfrastructuur komen er heel wat middelen bij. De minister benadrukt tenslotte de verbindende rol die sport kan spelen.

Vlaamse Rand

In de negentien gemeenten van de Rand waren er in 2018 750 sportclubs met in totaal 78.029 leden wonend binnen en buiten de randgemeenten. Met 154 sporters per 1000 inwoners zitten de gemeenten in de Rand onder de gemiddelde Vlaamse sportparticipatiegraad van 214 sporters per 1000 inwoners.

Door de overheveling van de sectorale subsidies van de gemeenten naar het Gemeentefonds vanaf 2016, zijn er geen gelibelleerde subsidies meer voor de randgemeenten. De sportverenigingen in gemeenten die niet ingestapt zijn in het decreet Lokaal Sportbeleid worden gesubsidieerd via vzw 'de Rand' voor de realisatie van een lokaal sportbeleid. Dat is gebeurd in Kraainem, Linkebeek en Wezembeek-Oppem. De subsidie aan vzw 'de Rand' in 2020 voor het voeren van een lokaal sportbeleid in deze drie gemeenten bedraagt 81.000 euro. Omwille van het belang van voldoende Nederlandstalig (sport)aanbod in de Rand, heeft minister Ben Weyts ervoor gekozen hierop niet te besparen. In ruil voor de subsidie dient vzw 'de Rand' uitvoering te geven aan volgende doelstellingen: het ondersteunen van de kwalitatieve uitbouw van de sportverenigingen via een doelgericht subsidiebeleid; het ondersteunen van promotieactiviteiten gericht op het activeren van sportparticipatie; het ondersteunen van lokale initiatieven met betrekking tot sport, op basis van de behoeften van de inwoners van de gemeenten en van de lokale sportclubs.

De middelen voor de organisatie van het Gordelfestival, die deels nog bij Sport Vlaanderen zaten, werden vanaf 2020 overgeheveld naar de dotatie van vzw 'de Rand' (415.000 euro). Uiteraard spelen de randgemeenten ook in op het aanbod van Sport Vlaanderen rond sportpromotie, bijvoorbeeld voor Sport Na School, voor alle MTB-routes in de Rand, rond G-sport en bedrijfssport enzovoort.

Zoals de minister al zei, zitten de gemeenten in de Rand qua sportparticipatie onder het Vlaamse gemiddelde. Bovendien staat het gebruik van de Nederlandse taal onder druk. Daarom bekijkt de minister met vzw 'de Rand' op welke manier meer samenwerking mogelijk is tussen de vzw en Sport Vlaanderen. Dat is een nieuwigheid.

Het is een manier om anderstaligen te bereiken. Vzw 'de Rand' lanceerde Boest!, een inspiratiepakket voor alle sportclubs in de Vlaamse Rand en daarbuiten. Boest! helpt trainers, bestuurders en vrijwilligers van sportclubs om hun Nederlandstalige werking in een meertalige context te kunnen behouden. Zo kunnen sportclubs kinderen en hun ouders een oefenkans Nederlands bieden. Ambassadeur van dat project van vzw 'de Rand' is niemand minder dan Kim Gevaert. Dit project wordt in 2020 verder uitgerold.

Ook UiTPAS biedt mogelijkheden. Voorts werkt vzw 'de Rand' ook samen met de UiTdatabank en promoot onder meer het gebruik van de taalcoontjes, waardoor mensen gericht kunnen zoeken naar bijvoorbeeld sportactiviteiten met oefenkanalen Nederlands.

Dergelijke initiatieven zijn meer dan nodig. De minister zal dus samen met vzw 'de Rand' bekijken hoe, in samenspraak met Sport Vlaanderen, nog meer dergelijke initiatieven opgezet kunnen worden.

Voor sportinfrastructuur werden tijdens de vorige legislatuur al mooie resultaten geboekt in de Vlaamse Rand. Met de financiële middelen voor bovenlokale sportinfrastructuur werden voor in totaal 1,8 miljoen euro projecten gerealiseerd: de hockeysite in Grimbergen, de renovatie van de sporthal en uitbreiding van de tennisal in Hoeilaart (909.000 euro), het atletiepark Den Heurk in Overijse (435.000 euro), en de atletie piste Sportstadion Drie Fonteinen in Vilvoorde (245.000 euro). Daarnaast werden ook drie zwembaden in de Rand gerenoveerd met Vlaamse subsidies (680.000 euro): in Overijse, Zaventem en Sint-Genesius-Rode. Ook verbeterden vier scholen in de randgemeenten hun sportinfrastructuur (ongeveer 510.000 euro).

Deze legislatuur wil de minister 80 miljoen euro investeren in sportinfrastructuur. In de vorige zittingsperiode werd 45 miljoen euro geïnvesteerd. De minister wil daar 25 miljoen euro aan toevoegen. Hij zal er vanuit zijn verschillende bevoegdheden alles aan doen om ook de gemeenten in de Rand maximaal te sensibiliseren om samen te blijven investeren in sport en sportinfrastructuur. Tegenover de maximale financiering van 30 procent van de Vlaamse Gemeenschap moet 70 procent van andere partners staan.

Brussel

Het aantal sportclubs en leden van sportclubs ligt in Brussel beduidend lager dan in andere steden. In 2018 waren er 148 sportclubs aangesloten bij een gesubsidieerde of erkende Vlaamse sportfederatie. Men moet er rekening mee houden dat niet alle sportclubs aangesloten zijn bij een sportfederatie. In totaal zijn er 8345 sporters aangesloten bij die clubs. De bestaande clubs in Brussel en de Vlaamse Rand hebben het moeilijk om hun werking te continueren en om te overleven. Er is de culturele complexiteit en het vinden van trainers, vrijwilligers, bestuurders enzovoort. In het verleden zijn er al pogingen geweest om Vlaamse sportfederaties te stimuleren om clubwerking op te starten en te ondersteunen in Brussel. Dat heeft weinig opgeleverd, enerzijds omdat er in Brussel weinig aangepaste sportinfrastructuur ter beschikking is en anderzijds omdat Brusselse sportclubs ook kunnen aansluiten bij de sportfederaties van de Franstalige Gemeenschap.

De Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) is de voornaamste partner voor Vlaanderen op het vlak van sportbeleid in Brussel via het decreet Lokaal Sportbeleid. De minister wil de mogelijkheden benadrukken. De Vlaamse Gemeenschap betreft de Vlaamse Gemeenschapscommissie maximaal bij het beleid door hen op te nemen in diverse organen zoals bijvoorbeeld de Vlaamse Sportraad. Sinds de inkanteling van de sectorale middelen van sport in het Gemeentefonds vanaf 2016, is het decreet Lokaal Sportbeleid enkel nog van toepassing voor de VGC. Voor 2020

werd een subsidie van 738.000 euro toegekend voor het voeren van een lokaal sportbeleid. De minister heeft de besparingen van 6 procent kunnen milderen tot 4,5 procent ten opzichte van 2019. In ruil voor Vlaamse subsidies, moet de VGC inzetten op vier in het decreet vastgelegde beleidsprioriteiten, met als gezamenlijk doel het aantal sporters te verhogen:

- het ondersteunen van de kwalitatieve uitbouw van de sportverenigingen via een doelgericht subsidiebeleid;
- het stimuleren van sportverenigingen tot professionalisering met een bijzondere nadruk op kwaliteitsvolle jeugdsportbegeleiding en eventueel tot onderlinge samenwerking;
- het voeren van een activeringsbeleid met het oog op een levenslange sportparticipatie via een anders georganiseerd laagdrempelig beweeg- en sport-aanbod;
- het voeren van een beweeg- en sportbeleid met aandacht voor transversale samenwerking, zodat kansgroepen gelijke kansen krijgen om actief te participeren in sport, en met bijzondere aandacht voor het stimuleren van personen met een handicap tot sportbeoefening.

Daarnaast is er de mogelijkheid tot cofinanciering voor infrastructuur (zie verder).

Sport Vlaanderen is decretaal verplicht om minstens 80.000 euro van haar subsidie te besteden aan het ter beschikking stellen van een pool van sportwerkers in Brussel met het oog op professionalisering. Verder werkt de VGC samen met Sport Vlaanderen rond sportpromotie. Zo is er een Sport Na School (SNS)-aanbod in verschillende Brusselse scholen, zowel voor kleuters (Multimove), voor kinderen van de lagere school (Sportsnack), als voor leerlingen van het secundair onderwijs (SNS-pas). Vanuit Sport Vlaanderen wordt ondersteuning geboden aan verschillende bovenlokale projecten van de VGC, bijvoorbeeld Brussel Beweegt voor senioren. Ook twee G-sportclubs (sportclubs voor personen met een handicap) krijgen specifieke ondersteuning vanuit Vlaanderen (FriS Brussel en BOAS Brussel). Voor de toekomst wil de minister bekijken welke impulsen hij kan geven aan projecten die specifiek inzetten op het bieden van oefenkansen om Nederlands te leren via sport/de sportclub.

Voor sportinfrastructuur trekt de Vlaamse Gemeenschap 80 miljoen euro uit (55 plus 25 miljoen euro). Brusselse projecten krijgen voorrang ten opzichte van andere ingediende dossiers ten belope van 5 procent op de middelen die voorzien zijn in het decreet. Bovendien mag dit bedrag aan één project worden besteed. Voor projecten uit andere gemeenten en steden geldt een plafondbedrag van 1,25 miljoen per project. Voor Brussel geldt dit dus niet. In de praktijk mag 5 procent van 80 miljoen euro besteed worden, dus 4 miljoen euro.

Helaas heeft de VGC daar de vorige legislatuur weinig mee kunnen doen. Er werd slechts één Brussels project ingediend, dat werd goedgekeurd en gesubsidieerd voor 1,07 miljoen euro. Rekening houdend met alle middelen die de vorige legislatuur zijn ingezet voor het decreet Bovenlokale Sportinfrastructuur, betekent dat, dat Brussel een bedrag van ongeveer 3 miljoen euro niet benut heeft.

De minister hoopt van harte dat de VGC hier nu harder op gaat inzetten. Zoals in zijn beleidsnota gesteld, wil hij de bijzondere regel voor ondersteuning van Brusselse projecten behouden. Hij zal bekijken hoe de kansen op gedeelde investeringen nog vergroot kunnen worden, met andere woorden hoe eventueel meerdere partners in cofinanciering kunnen stappen, en hoe toch het Nederlandstalige karakter bewaakt kan worden.

De voorbije legislatuur gaf Vlaanderen ook impulsen om de bestaande schoolsportinfrastructuur te verbeteren en naschools open te stellen. Via die projectoproepen verbeterden tien scholen of onderwijsinstellingen uit Brussel hun sportinfrastructuur

en wordt deze naschools opengesteld voor sportclubs. De minister bekijkt hoe hij de scholen ook deze legislatuur kan helpen om dit te realiseren. Zoals steeds zal hij zorgen dat ook Brusselse scholen van steun kunnen genieten. Er is een bevoegdheidsdiscussie aan de gang, maar de minister wil dit conform de eigen bevoegdheden voortzetten in het voordeel van het sportaanbod in Brussel voor Nederlandstaligen én anderstaligen.

2. Gedachtewisseling

2.1. Stijn Bex

De minister heeft heel wat cijfermateriaal opgenomen in zijn uiteenzetting. Hoe men over cijfers praat, getuigt vaak van een bepaalde ideologische of communautaire invulling. *Stijn Bex* denkt dat dit deels terecht is, maar hij wil ook oproepen om op een pragmatische manier naar cijfers te kijken. Andere grote steden als bijvoorbeeld Gent of Antwerpen kennen gelijksoortige grootstedelijke uitdagingen. Het zijn niet altijd specifieke uitdagingen voor enkel Brussel en de Rand. Het lid vraagt niet te vergeten dat Brussel en de Rand, zeker op het vlak van onderwijs, communicerende vaten zijn. De capaciteitsproblemen in het onderwijs zijn niet op te lossen door ofwel te investeren in Brussel ofwel te investeren in de Rand. Dat moet gezamenlijk aangepakt worden.

De minister heeft terecht aangehaald dat de Vlaamse overheid de voorbije jaren al veel in Brussel heeft geïnvesteerd. 15 procent ligt serieus hoger dan de 5 procent die de Brusselnorm voorschrijft. Maar de Brusselnorm bestaat uit twee elementen: niet alleen wil Vlaanderen 5 procent van de Vlaamse gemeenschapsmiddelen in Brussel investeren, het wil ook een aanbod realiseren voor 30 procent van de Brusselse bevolking. Die twee zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Momenteel zit men op 20 à 22 procent, het blijft dus noodzakelijk om die inhaalbeweging voort te zetten. De Groenfractie roept de minister op om de versnelling in scholenbouw en renovatie snel door te zetten. In het groeipad dat de minister voorstelde bij de begrotingsbesprekingen wordt er traag begonnen en slaat de turbo aan naarmate de legislatuur naar zijn einde loopt. Het is echter belangrijk op tijd te beginnen en snel te werken, gezien de uitdagingen en het tijdsverloop tussen beslist beleid en gerealiseerde plaatsen op het terrein. De minister zal in Groen een partner vinden in de Brusselse Regering en de Brusselse gemeenten waar Groen iets te zeggen heeft, om daarin vooruit te gaan. Groen moedigt de minister ook aan om in overleg te treden met de Brusselse Regering, ook met de Franstaligen.

In Brussel werd in 2014 een schoolfacilitator aangesteld om infrastructuurprojecten vlotter te laten verlopen. Is het geen optie om ook in de Vlaamse Rand op dergelijke manier te werken om sneller bijkomende capaciteit te realiseren?

De Groenfractie dringt ook aan om met de Brusselse Regering in overleg te gaan over de investeringen in onderwijs die volgens de minister eventueel door het Brusselse Gewest of andere actoren kunnen gebeuren. Er is een zekere discrepantie in de houding van de minister, vindt het lid. Enerzijds is hij naar het Grondwettelijk Hof gestapt om de Brusselse schoolcontracten aan te vechten. Anderzijds vindt de minister dat Brussel Leefmilieu asbest moet verwijderen in de Nederlandstalige scholen in Brussel. Op zich is Groen daar niet tegen gekant. Maar de fractie verwacht wel een heldere lijn van de minister. Welke redenering hanteert de minister om het ene te verbieden en het andere toe te laten? Groen roept de minister op tot openheid, zeker ook voor sportinfrastructuur. De fractie vindt het belangrijk dat de inspanningen van Brussel en de Vlaamse overheid gebundeld worden.

Uit de hoorzittingen met het Onderwijscentrum Brussel (OCB) blijkt dat zeer weinig Brusselaars in Brussel lesgegeven: 7,8 procent. De uitstroom van Brusselse leerkrachten ligt veel hoger dan de al hoge uitstroom in de rest van Vlaanderen: 32

procent in de eerste vijf jaar. Er zijn veel openstaande vacatures. Arnaud Verstraete zal verder ingaan op oplossingen voor de capaciteitsproblemen en het lerarentekort in Brussel. De minister heeft openheid aan de dag gelegd ten aanzien van de initiatieven van de Gentse schepen van Onderwijs. Zij vraagt een soort regelluwe zone voor de stad om het lerarentekort aan te pakken. Stijn Bex vraagt van de minister om dezelfde openheid aan de dag te leggen ten aanzien van Brusselse initiatieven.

De cijfers die de minister in zijn antwoord op zijn schriftelijke vraag gegeven heeft over het voorrangbeleid in de Vlaamse Rand overtuigen Stijn Bex niet van de noodzaak om daartoe bestuurlijke capaciteit ter beschikking te stellen. Over het optrekken van de voorrangsregels in Brussel heeft de minister geantwoord dat de verdere uitrol daarvan on hold is gezet na het inroepen van het belangenconflict door de Franse Gemeenschapscommissie. Betekent dit dat de minister daar niet verder aan werkt tot er een gerechtelijke uitspraak is over deze kwestie?

Het lid heeft gevraagd hoeveel van de 2000 kinderen die jaarlijks in het basisonderwijs in Brussel afstuderen negen jaar over het basisonderwijs gedaan hebben, hoeveel acht, hoeveel zeven enzovoort. Het zou onrechtvaardig zijn dat kinderen na zes jaar Nederlandstalige basisschool niet in aanmerking komen voor de voorrangsregel. De voorrangsregel moet worden uitgewerkt op basis van cijfers. Is de minister van plan om daar verder onderzoek naar te doen vooraleer de voorrangsregel uit te werken?

2.2. Annabel Tavernier

De Brusselse context is heel bijzonder, aldus *Annabel Tavernier*. Zo doen sommige onderwijsuitdagingen zich hier sterker voor dan elders door de grootstedelijke context. Bovendien zijn er voor onderwijs verschillende actoren aanwezig, wat dan weer andere uitdagingen met zich meebrengt. Annabel Tavernier is zeer tevreden dat de minister voor Onderwijs oor heeft naar deze specifieke uitdagingen voor Brussel en ook de nodige investeringen doet. Zijn beleidsnota voor Onderwijs bevat een duidelijk Brusselluik, wat een uitstekende zaak is.

Het is onmogelijk en evenmin de bedoeling om hier op alle aspecten van onderwijs in te gaan. De spreekster licht er enkele zaken uit.

Het Nederlandstalig onderwijs is een echt kwaliteitsmerk dat hoog aangeschreven staat. Dankzij zijn uitstekende reputatie is het Vlaamse onderwijsnet niet alleen populair bij de Brusselse Vlamingen, maar heeft het ook erg veel aantrek bij Frans- en anderstaligen. Dat is positief maar zet natuurlijk de onderwijscapaciteit permanent onder druk. Het voorzien van voldoende capaciteit blijft één van de grootste uitdagingen voor het Brussels Nederlandstalig onderwijs. De spreekster is verheugd met de aanzienlijke inspanning van 15 procent van de capaciteitsmiddelen voor het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. De minister blijft dus volop investeren in bijkomende capaciteit, zodat zo veel mogelijk Brusselaars kunnen genieten van het Nederlandstalig onderwijs.

Tegelijkertijd moet de Vlaamse Gemeenschap garanderen dat het Nederlandstalige karakter van het onderwijs gevrijwaard blijft en dat Nederlandstalige ouders in Brussel een plaats vinden voor hun kinderen in een school van hun keuze. Daarom gelooft de spreekster sterk in de noodzaak van voorrangsregels. De spreekster begrijpt niet waarom sommigen de voorrangsregels als discriminatie ervaren. Los van het feit dat er met deze regels geen kinderen worden uitgesloten, is iedereen er immers bij gebaat dat er in het Nederlandstalig onderwijs voldoende Nederlandstalige kinderen aanwezig zijn. Dat is in het voordeel van iederéén, zowel van de Nederlandstalige als van de anderstalige leerlingen.

Dat brengt de spreekster bij een van de stokpaardjes van de minister, met name het versterken van de taalkennis en -vaardigheid van het Nederlands. Deze rode draad doorheen zijn beleid stemt Annabel Tavernier zeer tevreden. Overal in Vlaanderen, maar zeker in Brussel, is dat broodnodig. Uit de zopas gepubliceerde gegevens van Statistiek Vlaanderen over de kenmerken van de leerlingen in Vlaamse scholen blijkt dat steeds meer leerlingen van Vlaamse scholen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest thuis geen Nederlands spreken. In het schooljaar 2018-2019 spraken maar liefst 75,2 procent van de kleuters en 72 procent van de leerlingen in het lager onderwijs thuis een andere taal. Dat brengt uitdagingen met zich mee voor zowel de leerlingen als voor de leerkrachten. Het zet ook de onderwijskwaliteit onder druk.

Over die kwaliteit moet men blijven waken. De PISA- en PIRLS-resultaten liegen er niet om. Voor leesvaardigheid tuimelde Vlaanderen uit de top 10 van de OESO-landen. Een op vijf van de Vlaamse leerlingen haalt het minimumniveau niet. Uit de resultaten blijkt bovendien dat de kloof tussen autochtone en allochtone leerlingen in één klap halveert zodra het allochtone gezin thuis Nederlands spreekt. Dit bewijst nog maar eens hoe belangrijk een goede beheersing van het Nederlands is voor een succesvolle schoolloopbaan. Taalachterstand moet zo vroeg mogelijk aangepakt worden met oplossingen op maat. Hoe sneller leerlingen vlot Nederlands spreken, hoe meer kansen ze hebben. De minister legt daar precies de vinger op de wonde. De spreekster kijkt ernaar uit om daar verder met de minister aan te werken.

Het onderwijs in Brussel is een gedeelde verantwoordelijkheid, van de Vlaamse én de Franse Gemeenschap. Vlaanderen levert grote inspanningen inzake capaciteit en kwaliteit. Maar deze inspanningen staan of vallen deels met de inspanningen van de Franse Gemeenschap. Ook de gemeenten hebben een verantwoordelijkheid. Stijn Bex hamert op capaciteit, maar zijn partij zit in de meerderheid in Sint-Agatha-Berchem waar recentelijk het aantal plaatsen afgebouwd werd.

Tot slot heeft het lid twee concrete vragen. Kan de minister een stand van zaken geven van zijn contacten met zijn Franstalige collega voor Onderwijs, Caroline Désir, voor het organiseren van uitwisseling van taal- en andere leraren tussen beide onderwijssystemen? Heeft hij nog contact gehad met de Brusselse Gewestregering in verband met het dossier rond de schoolcontracten?

2.3. Dominiek Lootens-Stael (VGC-Raad)

Dominiek Lootens-Stael zegt, ook namens zijn partij, bijzonder te betreuren dat het optrekken van de voorrangsregel in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel is uitgesteld. Niet naar het volgende schooljaar, maar naar het schooljaar daarna. Er wordt gezegd dat dat te maken heeft met het feit dat de Franstaligen daartegen in verzet zijn gegaan. Hij betreurt dat er niet is doorgezet. Uit de cijfers stelt hij vast dat het aantal kinderen uit het Vlaamse Gewest dat in Brussel schoolloopt in 10 jaar tijd gedaald is met 16 procent en het aantal Brusselse kinderen dat buiten Brussel schoolloopt in 10 jaar tijd gestegen is met 82,6 procent. Volgens hem heeft dat ook te maken met Nederlandstalige ouders die het opgeven in Brussel, niet langer de moeite willen doen om aan te schuiven in de scholen van hun keuze en ervoor kiezen om hun kinderen buiten Brussel te laten schoollopen. Het is schrijnend dat Nederlandstaligen in hun eigen stad geen school kunnen vinden voor hun kinderen. Eigenlijk zou de voorrang voor Nederlandstaligen niet naar 65 procent maar naar 100 procent moeten worden opgetrokken.

Vorige week kreeg de minister de wind van voren toen hij uitpakte met het voorstel om taaltesten af te nemen bij kleuters. In de media werd het zo verwoord dat het voorstel ertoe strekt om kleuters die niet slagen in het kleuteronderwijs te laten zittenblijven. Ook van politici en VGC-collegelid Sven Gatz – iemand die deel

uitmaakt van een coalitiepartij in de Vlaamse Regering – kreeg de minister de wind van voren. Dat is vervelend, maar het raadslid roept op om door te zetten zodat die taaltesten worden afgenomen en dat kinderen die het Nederlands onvoldoende beheersen om in te stromen in het regulier lager onderwijs, een taalbadklas zouden kunnen krijgen in het lager onderwijs. Dit in het belang van die kinderen, omdat zij anders toch niet kunnen volgen, maar ook in het belang van kinderen die het Nederlands wel voldoende beheersen, zodanig dat zij niet worden afgeremd en geen tijd verliezen.

Een derde element waarover de spreker het wil hebben, betreft het lerarentekort dat in Brussel bijzonder pijnlijk aan het worden is. In sommige gevallen zouden scholen zelfs de moeite niet meer doen om de gaten in hun korps opgevuld te krijgen. Zij proberen intern oplossingen te vinden om aan het lerarentekort te sleutelen. Hij heeft tevens opgevangen dat de leerkrachten uit het GOK – of het SES zoals dat nu heet – niet meer kunnen gebruikt worden waarvoor ze bedoeld waren, maar ook gebruikt worden om gaten op te vullen wanneer leerkrachten kortstondig of langdurig ziek zijn. Die GOK- of SES-uren die waren voorzien om aan de dikwijls moeilijke situatie in Brussel te verhelpen, worden hiervoor niet meer gebruikt. Hij vraagt de minister om extra in te zetten op het wegwerken van het lerarentekort in Brussel. Als tip verwijst hij naar zijinstromers: mensen met een universitair diploma die in het lager onderwijs terechtkomen en die geen lerarenopleiding hebben gehad. Wanneer zij de lerarenopleiding willen volgen, is dat een onmogelijke opdracht. Voor mensen die van 's morgens 7u30 tot dikwijls 's avonds 19u00 in een school zijn, om zich zo goed mogelijk voor te bereiden op het lesgeven, is het onmogelijk om daarbuiten nog een lerarenopleiding te volgen. Dat zorgt ervoor dat zeer gemotiveerde mensen hun motivatie dreigen te verliezen en op zoek gaan naar werkgelegenheid buiten het onderwijs.

De minister duidt een onderwijswerkgroep aan om het onderwijs te evalueren en op te krikken. Er worden zes leerkrachten gezocht met minstens tien jaar ervaring. De spreker juicht toe dat een minister gaat luisteren naar het werkveld in plaats van bovenaf nieuwigheden en experimenten op te leggen. Hij pleit er wel voor in de werkgroep minstens één leerkracht uit Brussel op te nemen. Gelet op de specificiteit van Brussel is het nuttig om iemand te hebben die vanuit die ervaring mee kan denken.

Een andere bedenking betreft de PISA-studie, waarnaar collega Annabel Tavernier heeft verwezen. Vermits de voorrangsregel er niet komt en gezien het feit dat nogal wat leerlingen vanuit Brussel wegtrekken naar het Vlaamse Gewest en omgekeerd dat die van het Vlaamse Gewest niet meer naar Brussel komen, zijn er heel wat scholen waar geen kritische massa aan Nederlandstaligen meer is. Volgens de PISA-studie leidt dit onvermijdelijk tot problemen. Ook daar vraagt het raadslid de minister om een extra inspanning te willen doen.

Verder raadt hij de minister aan bijzonder waakzaam te zijn. Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest tracht immers met alle mogelijke middelen bevoegdheden, die niet tot de gewestelijke bevoegdheden behoren, naar zich toe te trekken en deze te 'vergewestelijken'. Ook op het vlak van sport is dat zo.

De minister zegt dat in het vorige jaar 3 miljoen euro verloren is gegaan aan middelen. Kunnen die middelen opgespaard worden of zijn die definitief verloren? Op welke manier kan de VGC wakker geschud worden? Het is toch de VGC die ervoor moet zorgen dat die middelen jaarlijks worden aangewend en dat er een bestemming aan wordt gegeven.

2.4. Inez De Coninck

Inez De Coninck merkt op dat de vorige sprekers het voornamelijk hadden over de Brusselse situatie. Zij zal zich vooral toespitsen op de Vlaamse Rand, zowel op het vlak van onderwijs als van sport. De minister heeft de situatie duidelijk geschetst. De uitdagingen in deze regio zijn gigantisch: de bevolkingsgroei van buitenlandse afkomst, de migratie vanuit Brussel, de schoolpendel vanuit Brussel. Het lijkt op een demografisch overstromingsgebied van Brussel. Er moet voor gezorgd worden dat de kwaliteit van het onderwijs bewaard blijft. Het lid vindt het dan ook heel goed dat er werk wordt gemaakt van die voorrangsregel. Zij vindt het bizar dat dit als discriminerend wordt weggezet en beschouwt dat veeleer als een rechtvaardige regeling wanneer er voorrang wordt gegeven aan Nederlandstalige kinderen in het Nederlandstalig onderwijs.

Er moet meer worden ingezet op kleuterparticipatie. Het is belangrijk om op jonge leeftijd in te zetten op de kennis van het Nederlands, zodat een achterstand op latere leeftijd vermeden wordt. Ook ondersteuning voor de ouders is voor N-VA belangrijk. Zij is dan ook blij dat deze regering de kennis van het Nederlands als basisprincipe naar voren schuift. Daar wordt al enkele jaren op ingezet, het is goed dat die inspanningen worden voortgezet. Ook van de ouders mag een inspanning verwacht worden als hun kinderen Nederlands leren in het onderwijs. Het zou goed zijn als het Nederlands de thuistaal en de taal van de ouders wordt.

Voor de capaciteitsproblemen is er al een grote inspanning gedaan. De inhaalbeweging wordt deze legislatuur voortgezet en het Vlaamse Randfonds is daarbij ook een extra impuls of kan dat zijn. Maar de gemeenten zelf moeten ook hun verantwoordelijkheid opnemen ten aanzien van hun bevolking. Het is schrijnend dat in Brussel niet elk kind in een gemeentelijke basisschool in zijn eigen taal school kan lopen. Een goede samenwerking tussen de lokale besturen in de Rand en het bevoegde regionale niveau is noodzakelijk.

Is het mogelijk wat meer toelichting te geven over die taalintegratietrajecten en hoe deze in de Vlaamse Rand zullen worden uitgerold? Zijn er al proefprojecten rond die taalbadklassen gekend of in opstart? Welke noden in het onderwijs zal de minister verder aanpakken via het Vlaamse Randfonds? Wordt hiervoor vooral naar capaciteit en taal gekeken of kan het Vlaamse Randfonds ook voor andere noden in het onderwijsbeleid worden aangewend?

De minister heeft vzw 'de Rand' een aantal keer aangehaald in zijn toelichting. Wordt meer input verwacht vanuit de vzw voor onderwijsbeleid en -ondersteuning van de gemeenten van de Vlaamse Rand of de zes gemeenten in eerste lijn?

Voor N-VA mag ouderparticipatie niet vrijblijvend zijn in het onderwijs. Hoe zal de minister dat in de komende jaren trachten te stimuleren? Wordt hiervoor aan tools voor scholen gedacht, die een structurele dialoog tussen ouders en de schooladministratie trachten te realiseren? Er zijn al veel praktijkvoorbeelden. Wordt er werk gemaakt van praktijkgerichte methodieken of werkvormen op maat van de Vlaamse Rand? Is er op dit moment al structurele communicatie tussen de scholen in de Vlaamse Rand enerzijds, en het Agentschap Integratie en Inburgering, vzw 'de Rand' en de begeleidingsdiensten anderzijds? Al die verschillende instanties zijn immers bezig met het Nederlands. Het lid meent dat het uitwisselen van good practices alleen maar voordelen kan bieden om die uitdagingen gezamenlijk aan te pakken.

Op vlak van sport is de situatie in de Vlaamse Rand dezelfde. De verstedelijking en de verdere internationalisering hebben een gigantische impact op het gebruik van het Nederlands en op de sportclubs. In de Vlaamse Rand wordt er minder aan sport gedaan of er zijn minder aangeslotenen bij een sportclub in vergelijking met de

rest van Vlaanderen. Dat is jammer, want sport is een van de bouwstenen bij uitstek voor het sociale weefsel. Het draagt bij tot de gezondheid, groepsgevoel, samenhang en dergelijke meer. Het resultaat van de vorige legislatuur mag gezien worden. Dergelijke initiatieven zijn meer dan nodig in de Vlaamse Rand om het Nederlandstalige karakter op een ludieke en aangename manier onder de aandacht te brengen en daarrond te werken.

Inez De Coninck vraagt welke mogelijkheden de Vlaamse Regering biedt aan de lokale besturen om ondersteuning voor sportinfrastructuur te krijgen. Op welke manier zal de minister het behoud van het Vlaamse karakter en het gebruik van de Nederlandse taal inzake sportbeleid in de Vlaamse Rand verder ondersteunen? Welke rol ziet de minister in dit kader toevertrouwd aan vzw 'de Rand'? Ook ruimer: welke rol zal vzw 'de Rand' inzake Sport deze legislatuur opnemen? De organisatie van het Gordelfestival zit volledig bij deze vzw, net als het budget. Zij hebben een specifieke rol in die zes gemeenten. Er zijn drie gemeenten waar zij het sportbeleid overnemen, maar in de drie andere gemeenten (Wemmel, Sint-Genesius-Rode en Drogenbos) doet het lokaal bestuur het zelf, wat positief is. Zal de minister erop toezien dat er in die drie gemeenten toch voldoende geïnvesteerd wordt in Nederlandstalige sportfaciliteiten voor de inwoners? Sport is natuurlijk ook gereguleerd door sportfederaties. Wat is eigenlijk de meerwaarde voor clubs om zich aan te sluiten bij Vlaamse sportfederaties? Zijn daar bepaalde incentives van toepassing? Leggen de sportfederaties regels op aan de aangesloten clubs in de Vlaamse Rand over het taalgebruik?

2.5. Fouad Ahidar (VGC-Raad)

Fouad Ahidar kan zich perfect aansluiten bij wat collega Stijn Bex heeft verteld en gevraagd. Hij prijst zich gelukkig dat hij de minister vandaag rechtstreeks kan aanspreken: de Vlaamse minister van Onderwijs bevoegd in Brussel en dus niet minister Caroline Désir van de Franse Gemeenschap. Op basis van de uiteenzetting van de minister krijgt het raadslid het gevoel dat alle problemen, die er vandaag zijn, de verantwoordelijkheid zijn van de ouders, de Brusselaars, de Franstaligen of het voorrangbeleid.

Onderwijs is verplicht voor alle kinderen tussen vijf en achttien jaar oud en dat betekent dat de minister van Onderwijs verantwoordelijk is om hier iets aan te doen. Meten is weten, over vier jaar zal duidelijk worden of de minister zijn doelstellingen heeft bereikt. Dat kan vandaag moeilijk worden beoordeeld, aangezien hij deze bevoegdheid pas in de hand heeft.

Het raadslid heeft begrepen van de minister dat de armoede in de scholen in de Vlaamse Rand is verdubbeld. Het capaciteitsprobleem is er sterk verhoogd. De minister zegt dat er te veel geïnvesteerd moet worden in capaciteit voor Brussel. Betekent dit dat de Vlaamse Regering dat misschien minder moet doen? Kan dit verduidelijkt worden? Er zouden veel Brusselse kinderen in de Vlaamse Rand naar school gaan omdat ze geen plaats vinden in Brussel. De spreker ziet nochtans in vele Brusselse scholen kinderen die uit de Vlaamse Rand komen. Dat is volgens hem ook geen enkel probleem. Als kinderen of jongeren in een ander gewest les willen volgen, waarom niet? De minister blijft nog steeds bevoegd. Voor de kinderen speelt dit geen rol.

Hij deelt het idee niet van mevrouw Annabel Tavernier om de capaciteit te verhogen in de Vlaamse Rand en er voorrangregels in te voeren om Brusselse kinderen buiten te houden. Hij ziet een minister die een muur wil optrekken tussen twee regio's die naast mekaar liggen.

De minister gebruikt vaak de term 'Vlaams geld'. Fouad Ahidar weet dat 'we' investeren in kinderen. Het is nog steeds de vrije keuze van ouders om hun kinderen

in te schrijven in het Nederlandstalig of het Franstalig onderwijs. Els Ampe heeft in het Brusselse Hoofdstedelijke Parlement vaak verdedigd dat het belastinggeld vanuit de btw een grote pot is waaruit het onderwijs wordt gesubsidieerd. Het gaat dus over 'ons geld', van Franstaligen of Nederlandstaligen.

Het is goed dat de minister zal blijven investeren. De minister zal in Fouad Ahidar een partner vinden als hij de capaciteit zal uitbreiden. Hij beaamt dat deze uitbreiding ook moet gepaard gaan met kwaliteit. Zelf is het raadslid het product van het Franstalig onderwijs. Hij heeft nooit in het Nederlandstalig onderwijs les gevolgd. Hij heeft een Franstalig curriculum en diploma. Hij stelt inderdaad te vaak vast dat het niveau van het Nederlands bij veel kinderen nog te zwak is. Dat moet versterkt worden. Er moet voor gezorgd worden dat kinderen hun Nederlands op het einde van hun middelbare studies voldoende is om hogere studies aan te vatten. Hoe zal de minister de taaltesten aanpakken? Remediëring lijkt het raadslid beter, net als jongeren stimuleren, taalbaden organiseren met andere kinderen in plaats van gestandaardiseerde taaltrainingen. In het Sint-Niklaasinstituut in Brussel werden alle personen die zwak waren in het Nederlands apart in een klas gezet. Op het einde van het jaar was er geen verbetering, integendeel. Daarom denkt het raadslid dat het samenbrengen van kinderen die sterker zijn in het Nederlands en kinderen die zwakker zijn in het Nederlands het beste taalbad is. Er zijn verschillende specialisten die de taaltesten geen goed idee vinden. Zijn er andere onderzoeken die aantonen dat dit wel een goed idee is?

De problematiek van het pesten ligt de spreker al lang na aan het hart. Hij betreurt dan ook dat hierover slechts een zinnetje staat in de beleidsnota: "Ik ondersteun een versterken van de scholen in het ontwikkelen en uitvoeren van hun antipest-beleid." Hoe zal de minister dat aanpakken? Het betreft een zorgwekkende situatie, zowel in Vlaanderen als in Brussel. Zelf voerde het raadslid twee weken geleden een test uit in een school. In het begin van de discussie, die hij had met elf leerlingen, was er niemand in de klas die zei dat hij ooit werd gepest. Na een discussie van anderhalf uur waren er dan toch drie van de elf kinderen die zeiden dat ze wel worden gepest. Als dit thema bespreekbaar kan gemaakt worden, zal het de minister misschien verbazen hoe een situatie op anderhalf uur kan veranderen.

Het lerarentekort is een groot probleem in Brussel. Hoe zal de minister dit aanpakken en ervoor zorgen dat klassen niet steeds groter worden? De klassen bestaan uit 20 tot 24 kinderen. De aanpak in Finland kan eventueel overwogen worden. Daar werd een extra leerkracht of ondersteuner in de klas ingezet om te helpen bij specifieke taken. Deze persoon heeft aandacht voor moeilijke kinderen of zij die zich vervelen op school. Er zijn heel wat kinderen die niet ontbeten hebben vooraleer ze naar school komen, en zich bijgevolg in de voormiddag niet goed kunnen concentreren.

De minister zegt dat er genoeg middelen zijn voor sport, zeker om te investeren in Brussel. Blijkbaar zou de VGC onvoldoende dossiers hebben ingediend. Misschien is het interessant om één pot te maken en de middelen voor de komende vijf jaar aan de VGC toe te kennen?

Karl Vanlouwe suggereert dat dit een blanco cheque is.

Dat is volgens *Fouad Ahidar* niet het geval. De VGC moet dit budget als een goede huisvader beheren. De minister klaagt dat er geen dossiers worden ingediend. Het raadslid is blij te horen dat er geld genoeg is. Misschien kan er eerst een goed overleg plaatsvinden met collegelid Pascal Smet. Het raadslid is er wel van overtuigd dat de minister goed gemotiveerd is om Brussel te helpen.

2.6. Karl Vanlouwe

Karl Vanlouwe beaamt dat er een tekort is aan sportinfrastructuur in Brussel. Hij verwijst hiervoor onder andere naar de hele problematiek van de zwembaden. Er zijn heel wat zwembaden dicht in Brussel. In zijn gemeente was het zwembad gedurende tien jaar gesloten. Pas na lang bedelen en via Belirismiddelen is dat zwembad terug open gegaan. Op het lokale niveau was er geen geld voor. Tien tot vijftien jaar geleden was er sprake van dat er een openluchtzwembad moest komen; ondertussen is dat er nog niet. Er bestaat eigenlijk ook geen sportkadaster. Collega Mathias Vanden Borre zal daarover straks nog tussenkomen.

De Vlaamse Gemeenschap blijft investeren, niet alleen in onderwijs, maar ook in sportinfrastructuur. Enkele jaren geleden werd het VUB-zwembad gerenoveerd. Het wordt ondertussen niet enkel door studenten gebruikt, maar ook door veel Brusselse inwoners.

Daarnaast haalt het lid de bijdrage aan van de Vlaamse Gemeenschap aan de COOVI-campus voor 1 miljoen euro, evenals de vele schoolsportprojecten, die ondersteund worden ten belope van 635.000 euro.

Hij hoort regelmatig de beschuldiging dat Vlaanderen te weinig doet in Brussel. Met het hele Brusseldecreet zou de VGC miljoenen gemist hebben omdat de inkantering van sectorale decreten niet gebeurd is. De waarheid is echter dat er 4 miljoen euro beschikbaar was voor sportinfrastructuur in Brussel, maar de VGC heeft hiervan slechts 1 miljoen euro opgevraagd. Dat was natuurlijk wel een hefboom om zo op een constructieve manier samen te werken met de scholen en de sportinfrastructuur in de stad naar een hoger niveau te tillen. Ondertussen is het niet zeker dat dit budget zal worden aangewend, omdat de VGC zich heeft ingeschakeld in het masterplan van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Hij adviseert de minister het sportcomplex COOVI goed op te volgen. De subsidie werd eind 2017 aan de VGC toegekend, goed wetende dat volgens de voorwaarden de infrastructuurwerken voorlopig moeten opgeleverd worden tegen eind 2020. De VGC heeft in 2018 beslist om mee te stappen in de uitvoering van dat masterplan Openbare Ruimte van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest goed wetende dat het tot vertraging kan zorgen en dat dit het project in gevaar kan brengen. De overeenkomst met betrekking tot die studie werd in juni 2019 ondertekend en zal pas af zijn tegen 2020. Is er mogelijkheid om op korte termijn samen te zitten met VGC-collegelid Pascal Smet met betrekking tot de investering in bovenlokale sportinfrastructuur? Op welke manier kan de VGC ertoe aangezet worden om die beschikbare Vlaamse middelen aan te wenden voor sportinfrastructuur in Brussel in plaats van steeds te klagen dat er te weinig geïnvesteerd wordt door de Vlaamse Gemeenschap in Brussel?

2.7. Arnaud Verstraete (VGC-Raad)

Arnaud Verstraete bedankt de minister voor zijn heldere uiteenzetting. Hij wil ook de voorzitters van de VGC-Raad en van deze commissie bedanken om deze gezamenlijke vergadering te organiseren. Het is zeer belangrijk dat dit soort gemeenschappelijke commissies worden georganiseerd, opdat er meer dialoog is tussen de collega's in het Vlaams Parlement en de VGC-Raad.

Het raadslid is ervan overtuigd dat de meeste aanwezigen Brussel een warm hart toedragen. Hij denkt wel dat er nog meningsverschillen zijn over hoe sommige zaken concreet moeten worden gemaakt. Hij bevestigt dat er sprake is van een lastige context, die ook door de minister is aangehaald, namelijk het institutionele kluwen. Het is juist wat collega Fouad Ahidar daarover zei: alle Brusselaars betalen belastingen, behoorlijk veel. Dat belastinggeld gaat centraal naar het federale niveau, wordt dan herverdeeld conform de complexe Bijzondere Financieringswet.

De gemeenschapsbevoegdheden (Onderwijs, Welzijn enzovoort) moeten daarna hoofdzakelijk door Vlaanderen voor de Nederlandstaligen in Brussel worden gefinancierd en georganiseerd. Het is voor Brusselaars niet altijd even gemakkelijk om inspraak te krijgen in de praktische vormgeving daarvan. Volgens het raadslid is samenwerking de enige manier vooruit.

Eerst wil de spreker het hebben over het plaatstekort in het onderwijs, dat door de minister werd aangehaald en met cijfers geduid. De centrale vraag blijft waarom de Vlaamse Regering er niet in slaagt om haar eigen decretale doelstelling te halen, met name 30 procent van de Brusselaars onderwijs aanbieden. Bevestigt de minister dat hij zich aan die doelstelling houdt? Tegen wanneer verwacht de minister dat in te vullen? Het is zo dat Brusselaars, Nederlandstalige Brusselaars, maar ook anderstalige Brusselaars, recht hebben op onderwijs. Er is schoolplicht dus ze moeten ergens terecht kunnen. Het Nederlandstalig onderwijs is waarschijnlijk de sterkste troef van de Vlaamse Gemeenschap in Brussel. Dat is een kwaliteitslabel om trots op te zijn, het resultaat van vele jaren goed werk, zowel vanuit Vlaanderen als vanuit Brussel. Ook kinderen van expats die oorspronkelijk helemaal niet Frans- of Nederlandstalig zijn, kiezen er spontaan voor om zich in het Nederlandstalig onderwijs in te schrijven. Zij worden zo ook geleidelijk aan meer Vlaams, Nederlandstalig.

Dat brengt het raadslid bij de tweede dimensie van het vraagstuk. Er zijn in dit parlement veel Vlaamsvoelende en Vlaams-nationalistische mensen, waaronder de minister, die volgens het raadslid toch veel kansen moeten zien in het onderwijs, rekening houdende met de vrije schoolkeuze. Mensen kunnen kiezen voor het Nederlandstalig onderwijs. Het heeft een enorme aantrekkingskracht. Dat is een enorme kans om de toekomstige generatie meer Nederlands te laten praten en Nederlandstalig te laten worden. De spreker begrijpt dan ook niet goed waarom de minister niet enkel de decretale doelstelling niet haalt, maar tevens niet de ambitie heeft om voor nog meer te gaan. Zeker als geweten is dat in Brussel ook de Frans-taligen, de echte pure Franstaligen, een minderheid vormen, die steeds kleiner wordt. Er is een grote aanwezigheid van een enorm divers palet van alle mogelijke nationaliteiten en thuishalen. Deze mensen kunnen vrij kiezen en kunnen de twee richtingen uit. Sommigen gaan nu noodgedwongen naar het Franstalig onderwijs. Waarom doet de minister niet meer met die kans?

Collega's stellen de minister zelfs vragen over hoe nu om te gaan met de toevloed aan leerlingen uit Brussel in de Vlaamse Rand. Daar is een evident antwoord op. Als de minister voor voldoende capaciteit in Brussel kan zorgen, dan zullen die mensen niet pendelen naar de Vlaamse Rand. Die ouders willen enkel goed onderwijs. Als de minister dat in Brussel kan organiseren, dan zullen ze daar blijven. Dan zal de instroom naar de Vlaamse Rand zich minder voordoen.

De tijd dringt ook: er is een enorme bevolkingsgroei en er wordt stevig bijgebouwd in Brussel. De laatste lege grote terreinen worden nu ingepalmd en de ontwikkeling ervan bepaald. Het wordt in de toekomst steeds moeilijker en duurder om gronden te vinden en om concrete plannen te kunnen uitvoeren. Het geld vrijmaken is een zaak, een andere is het allemaal rond krijgen, en er een gebouw op zetten. Dat alles is essentieel voor het capaciteitsvraagstuk. Daar komt steeds nadrukkelijker het probleem van het lerarentekort bij waar verschillende collega's terecht naar verwezen hebben. Dat probleem rijst scherp en zeker in Brussel, waar ook een imago-probleem is. Brussel heeft een negatief imago, zeker in Vlaanderen. Onbekend is onbemind. Het raadslid spreekt uit eigen ervaring. Hij verzekert dat hoe meer iemand Brussel leert kennen, hoe meer die ervan gaat houden. Een enorme verandering is nodig in de mindset van Vlamingen. De Nederlandstalige media berichten zelden over Brussel.

Karl Vanlouwe verwijst naar de regels rond tweetaligheid in Brussel.

Volgens *Arnaud Verstraete* volgt het ene uit het andere. Hoe meer Nederlandstaligen er zijn, hoe minder vanzelfsprekend het wordt om die regels niet te laten naleven. Het raadslid pleit om allemaal samen te werken aan het imago van Brussel. Is de minister ook die mening toegedaan? Dat maakt ook deel uit van de problematiek om leerkrachten in Brussel les te laten geven en ze daar ook te houden. De voorgestelde cijfers zijn correct en die schetsen een nogal negatief beeld. Ze gaan wel voorbij aan een heel aantal elementen in de realiteit. De armoede is groot in Brussel maar treft niet direct de Nederlandstaligen. Anders gezegd, Nederlandstaligen hebben gemiddeld een hoger inkomen en een hoger opleidingsniveau.

Groen blijft overtuigd dat meer investeren in meer capaciteit, gebouwen en leerkrachten de weg vooruit is. Er mag niet meer op bespaard worden en er moet meer op worden ingezet dan vandaag geprogrammeerd is. Het is de sterkste troef vanuit de Vlaamse Gemeenschap. Daarbij komt dan de kwestie van de voorrangsregel. Een voorrangsregel is alleen maar relevant in een context van een tekort. Als er geen tekort is, moet er niet nagedacht worden over regeltjes om anderen buiten te houden. Voldoende plaatsen, meer capaciteit, daar gaat het om.

Een volgend element betreft het taalonderwijs. In het onderwijs in Brussel is Nederlands essentieel. Maar ook op dit vlak bestaan er meningsverschillen over de manier waarop dat concreet moet worden gemaakt. Daar wil het raadslid vooral benadrukken dat Brussel een laboratoriumfunctie kan hebben, ook voor de Vlaamse Gemeenschap. Hij wil de minister uitnodigen daar gebruik van te maken. Kan de minister ermee akkoord gaan om Brussel en collegelid Sven Gatz, bevoegd voor Onderwijs, de ruimte te laten om samen met het Onderwijscentrum Brussel (OCB) te experimenteren, maar ook wel om te falen en vooral te leren en vooruitgang te boeken? De uitdagingen die zich ook meer en meer in de Vlaamse Rand voordoen op het vlak van diversiteit, armoede, deden zich al lang geleden en nadrukkelijker voor in Brussel. Er is al veel vooruitgang geboekt in de manier waarop daarmee kan worden omgegaan. Het Nederlandstalig onderwijs heeft daar veel bij te winnen.

Wat Groen betreft, betekent dat eveneens inzetten op meertalig onderwijs. Nederlands is essentieel, maar de leerlingen komen er beter uit als hen meer troeven worden meegegeven. Leerlingen die het onderwijs verlaten met de kennis van drie talen staan er beter voor in het leven en in het werkveld dan iemand die het onderwijs verlaat met de kennis van één taal. Het doel van Groen is alle leerlingen in het Nederlandstalig onderwijs te laten vertrekken met een meertalige kennis. Daarvoor wil Brussel de komende jaren experimenteren met het uitwisselen van leerkrachten. Heeft collegelid Sven Gatz de minister daarover al kunnen aanspreken? Het concrete voornemen is om in Brusselse scholen een uitwisseling op te zetten waarbij Franstalige leerkrachten met Frans als moedertaal Franse les geven in Nederlandstalige scholen, scholen van de Vlaamse Gemeenschap, en omgekeerd dat Nederlandstalige leerkrachten in Franstalige scholen Nederlandse les geven. Die native speakers zijn er in overvloed aanwezig. Staat de minister ervoor open om dit mogelijk te maken?

Een ander voorbeeld volgens de spreker is in de gemeente Schaarbeek waar Groen, samen met Ecolo, ervoor heeft gezorgd dat er voor het eerst een Nederlandstalige gemeenteschool werd geopend naast een Franstalige school. Het was volgens *Arnaud Verstraete* de bedoeling om de uitwisseling tussen leerlingen mogelijk te maken. Dat mocht niet om verschillende redenen. Er moest een hek geplaatst worden. Hij vraagt de minister daar met een zekere flexibiliteit naar te kijken en er op zijn minst voor open te staan om dingen uit te proberen.

Arnaud Verstraete wil terugkomen op de kwestie van de taalbad en taaltesten. Hij stelt dat dit in Brussel al een tijdje geleden geprobeerd is. Er zijn al veel inzichten over verworven. Taalbaden zouden slechts in beperkte mate werken. Tests zijn

goed, zinvol om leerlingen beter te kunnen begeleiden, maar werken niet als methode om te bepalen of iemand mag doorgaan of moet zittenblijven. Groen gelooft daar niet in. Collegelid Sven Gatz heeft dat eveneens fel afgewezen. Heeft de minister die reactie ontvangen?

Groen is ervan overtuigd dat investeren in kinderopvang belangrijk is om het Nederlands sterker te laten ontwikkelen bij kinderen in Brussel. Daar haalt Vlaanderen de doelstelling helemaal niet. Het is academisch vastgesteld dat het zeer effectief is om de taalverwerving te versterken. Het is jammer dat Vlaanderen niet enkel de doelstelling niet haalt, maar dat daarnaast initiatieven vanuit Brussel om daar iets aan bij te dragen, worden tegengewerkt met de slogan 'de regels moeten gerespecteerd worden'. Maar een decreet dat een doelstelling voorlegt, is ook een regel die moet gerespecteerd worden, vindt de spreker.

Tot slot verklaart het raadslid over de situatie in Sint-Agatha-Berchem dat de gemeentefinanciering ineens grondig werd teruggeschroefd. De beleidsmakers moeten hun verantwoordelijkheid nemen en een gemeente niet failliet laten gaan. Groen zal in iedere gemeente waar het in de meerderheid zit werk maken van meer Nederlandstalig onderwijs en kinderopvang in Brussel. De spreker wacht nog op de eerste initiatieven van de N-VA op dat vlak vanuit Brussel. (*Reacties*)

Wat sport betreft heeft Arnaud Verstraete de afgelopen jaren vanuit de oppositie in de VGC vastgesteld dat er constant verwijten heen en weer gingen. Vanuit Brussel werd gezegd dat Vlaanderen niet meewil. Vanuit Vlaanderen werd gezegd dat Brussel geen deftig dossier indient. Daar wordt volgens het raadslid niemand beter van. Hij ziet de voornemens van de minister om te investeren in sportinfrastructuur. Bevestigt de minister dat er overleg is geweest met collegelid Pascal Smet en zo neen, staat dat eraan te komen?

Een laatste vraag gaat over het gebruik van taal in de sport. Volgens de spreker is er bij de competitie een kans om het Nederlands al spelenderwijs beter aan te leren. Is het mogelijk om de competities gemengd te laten verlopen? Kunnen Nederlandstalige ploegen tegen Franstalige ploegen spelen? Er zijn perfect gebruiksregels denkbaar, zoals bijvoorbeeld het spreken van de taal van de thuisploeg.

2.8. Jan Laeremans

Jan Laeremans stelt dat het heel moeilijk is om de faciliteitengemeenten te betrekken bij het Gordelfestival in de Vlaamse Rand of om daar activiteiten te laten doorgaan. In het verleden was de school in Sint-Genesius-Rode heel actief betrokken bij het gebeuren van het Gordelfestival. Om dat festival succesvoller te maken pleit hij ervoor om voor wandelingen of andere activiteiten een oproep te doen bij de scholen en dat daarvoor een budget wordt voorzien. De minister heeft een rechtstreekse lijn naar het onderwijs. Het is goed dat de minister dit al voor wielerploegen doet.

De minister spreekt over taaltests bij het begin van de lagere school. Vlaams Belang ondersteunt dit. Het commissielid vindt dat dit er ook moet komen bij het begin van het secundair onderwijs voor leerlingen die instromen. Er zijn altijd leerlingen die vanuit het buitenland of uit het Franstalig onderwijs komen, die amper Nederlands kennen. Daarvoor zou er een bindende taaltest moeten zijn om die leerlingen ook in een taalbad te stoppen.

De minister heeft tevens een inspanning beloofd voor de schoolgebouwen in de Vlaamse Rand. Er zijn schoolgebouwen die dringend afgebroken moeten worden of grondig aangepakt. Normaal gezien moet nog steeds 40 procent budget vanuit de scholen zelf bijgelegd worden. Hij wil graag weten of er in geval van calamiteiten

of als er een schoolgebouw instabiel is, snel gehandeld kan worden. Zou dat misschien met het Randfonds gefinancierd kunnen worden? Kunnen de gemeenten daar binnen een termijn van een paar maanden gebruik van maken?

2.9. Mathias Vanden Borre (VGC-Raad)

Niet alleen inzake onderwijs maar ook inzake werkgelegenheid zijn er in Brussel enorme uitdagingen, zegt *Mathias Vanden Borre*. Die twee houden nauw verband met elkaar. Het algemene werkloosheidscijfer bedraagt in Brussel nog steeds 15,7 procent, de jeugdwerkloosheid 23,2 procent. Tussen de 15 en 20 procent van de jongeren verlaat de school zonder diploma secundair onderwijs. 28 procent van de Brusselse jongeren bouwt minstens twee jaar schoolachterstand op. Het duaal of alternerend leren dat de vorige Vlaamse Regering op poten heeft gezet is hoopgevend. Dat lijkt nu zijn vruchten af te werpen. Heeft minister Ben Weyts daarbij aandacht voor de specifieke Brusselse context?

Mathias Vanden Borre vertelt een 'Brusselmop' over sport. De voormalige Brusselse staatssecretaris voor Sportinfrastructuur Fadila Laanan van de PS beloofde een projectoproep te lanceren waarvoor ze 46 miljoen euro middelen had voorzien. De gemeenten hebben daarop ingetekend voor meer dan 100 miljoen euro. Dat toont hoe groot de nood is aan sportinfrastructuur in Brussel. Daarnaast was er nog 10 miljoen euro voor de vernieuwing van synthetische grasvelden. De nieuwe minister voor Sportinfrastructuur Bernard Clerfayt stelt in 2019 vast dat er van die 46 miljoen euro anderhalf miljoen euro is voorzien in de begroting. De spreker vindt dat hallucinant.

De noden voor sportinfrastructuur zijn dus enorm. Maar helaas schiet het gewest tekort, en blijkbaar ook de Vlaamse Gemeenschapscommissie. De middelen worden onderbenut. Waarom worden bestaande toezeggingen door het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest bijvoorbeeld in verband met de COOVI-site terug op losse schroeven gezet?

Het Brusselse sportinfrastructuurkadaster is een andere Brusselse mop. Dat is een ander voornemen van de Brusselse Regering dat al acht jaar meegaat. Er zijn al honderdduizenden euro's geïnvesteerd in een bestaand sportkadaster. Dat blijkt om niet meer te gaan dan een verouderde website, een slechte versie van de Gouden Gids. Dat is natuurlijk ruim onvoldoende. Om te kunnen investeren in sportinfrastructuur wordt in de regelgeving uitdrukkelijk verwezen naar het sportkadaster, maar dat is er nog altijd niet. Nu is het beloofd voor eind 2020. De spreker hoopt dat de VGC en minister Ben Weyts hier ten minste bij betrokken worden. Is de minister betrokken bij de realisatie van de nieuwe versie van het sportkadaster?

Het lage aantal Nederlandstalige sportclubs in Brussel is inderdaad problematisch. De spreker heeft collegelid Pascal Smet vorige week gevraagd welke ambities hij heeft op dat vlak. Hij heeft daar niet op geantwoord. De spreker weet dus niet of en hoe collegelid Pascal Smet daar iets wil aan doen. Mathias Vanden Borre hoopt dus dat minister Ben Weyts meer ambitie aan de dag zal leggen. Wil hij collegelid Pascal Smet daarop aanspreken?

2.10. Cieltje Van Achter (VGC-Raad)

De Vlaamse Gemeenschap en de VGC hebben al veel inspanningen geleverd voor capaciteitsuitbreiding in het Nederlandstalig onderwijs. Sommigen zouden willen evolueren naar 50 procent Nederlandstalig onderwijs in Brussel. *Cieltje Van Achter* stelt echter een zeer triest schouwspel vast op het niveau van de gemeenten. In zeven gemeenten is er geen gemeentelijke Nederlandstalige basisschool: Watermaal-Bosvoorde en Ukkel waar Groen in de meerderheid zit. In Elsene zijn er beloftes, in Sint-Agatha-Berchem, waar Groen ook in de meerderheid zit, wordt

zelfs een Nederlandstalige school gesloten. In Schaarbeek zitten er 10.000 kinderen in het Franstalig gemeentelijk onderwijs. In de twee kleine Nederlandstalige scholen zitten de kinderen al heel hun carrière in containers.

Sommige Brusselse meerderheidspartijen, vooral Groen en Open Vld, maar ook sp.a, zouden het onderwijs willen verbrusselen. Cielkje Van Achter is ook voorstander van het uitbreiden van capaciteit, maar waarom wordt er zoveel energie gestoken in zinloze projecten? De spreekster denkt aan studies over Brussels onderwijs, tweetalige lerarenopleiding, debatten over het afschaffen van de voorrangregeling voor Nederlandstaligen. Als men alle kinderen na negen jaar Nederlandstalig basisonderwijs voorrang zal geven voor Nederlandstalig secundair onderwijs, dan geeft men aan iedereen voorrang. Er wordt zoveel foute energie gestoken in het verbrusselen van het Vlaamse onderwijs.

Als de kwaliteit van het onderwijs zo belangrijk is, begrijpt de spreekster niet waarom men scholen wil oprichten met twee schooltalen: Nederlands en Frans.

Ook voor de naschoolse activiteiten is de rol van de gemeenten belangrijk. In Schaarbeek bijvoorbeeld worden er alleen vakantiekampen in het Frans georganiseerd, niet in het Nederlands. Heeft minister Ben Weyts al met Brussels minister Sven Gatz gesproken om de gemeenten aan te sporen hun verantwoordelijkheid op te nemen?

2.11. Antwoord van minister Ben Weyts

De schoolfacilitator waarnaar Stijn Bex verwees, wordt betaald door het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Hij zorgt voor de monitoring en begeleiding van de capaciteitsprojecten. Het is prima dat dit gecontinueerd wordt. De minister staat positief tegenover eventuele samenwerking.

Stijn Bex verweet de minister inconsequentie op het vlak van de bevoegdheidsverdeling. De minister ontkent dit ten stelligste. De Vlaamse Gemeenschap ondersteunt haar scholen zelf financieel voor het openstellen van haar infrastructuur voor bijvoorbeeld sportverenigingen. Daarbovenop neemt het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest buiten haar bevoegdheden ook nog initiatieven. Daar treedt de minister tegen op. Regels moeten worden nageleefd. Ten aanzien van de scholen wordt zo ook verdelend opgetreden.

Daarentegen is het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest wel gebonden om op te treden in het kader van de asbestproblematiek. Waar het Brusselse Gewest wel bevoegd is treedt het niet op, waar het niet bevoegd is treedt het wel op. Men kan dus naast een bevoegdheidsoverschrijding ook spreken van een bevoegdheidskortkoming. De financiering voor de asbestproblematiek is tweeledig: een deel voor Onderwijs en een deel voor Milieu. Onderwijs is gemeenschapsmaterie, dus komt de Vlaamse Gemeenschap tussen. Milieu is een gewestmaterie en dus moet in Brussel de Brusselse gewestelijke milieumaatschappij haar bevoegdheid opnemen.

De minister van Onderwijs neemt maatregelen voor het lerarentekort voor heel de Vlaamse Gemeenschap. Men moet erover waken dat initiatieven geen vliegen van elkaar afvangen. De minister is geen voorstander van Brusselpremies – voor zover die zouden werken – om leraren elders uit Vlaanderen weg te trekken zodat daar gaten ontstaan.

Eenzijds is er een grote capaciteitsnood in het onderwijs in de Vlaamse Rand, tegelijk ziet men een grote instroom vanuit het Brusselse Gewest en het Waalse Gewest. Het leidt tot een enorme frustratie als kinderen in hun eigen gemeente niet naar de secundaire school kunnen gaan terwijl kinderen uit een ander gewest

wel in die school terecht kunnen. Dat geldt trouwens ook voor Vlamingen die in het Waalse Gewest gaan wonen. Zij moeten hun kinderen naar het Franstalige onderwijs sturen.

De cijfers zijn ook enigszins vertekend: ze gaan over de pendel vanuit het Waalse Gewest naar de negentien gemeenten van de Vlaamse Rand. Een gemeente als Halle bijvoorbeeld is daar niet in opgenomen. Drie grote scholen bevinden zich op wandelafstand van het station; er is ook een grote pendel richting Halle en richting Geraardsbergen. De minister laat nagaan hoe die voorrangsregeling juridisch sluitend kan worden uitgewerkt.

Fouad Ahidar beweerde dat de Vlaamse Gemeenschap de facto een voorrangsbeleid zou voeren ten aanzien van de Vlaamse Rand ten nadele van Brussel. De minister vindt dat een krasse uitspraak voor iemand die behoort tot een Franstalige politieke partij. (*Protest van Fouad Ahidar*) De Vlaamse Gemeenschap doet aan positieve discriminatie voor het Nederlandstalig onderwijs in Brussel via verschillende afzonderlijke kanalen. De omkadering is gunstiger dan voor de scholen in de rest van Vlaanderen. De Nederlandstalige scholen in Brussel krijgen een toeslag per leerling. De zogenaamde leerlingencoefficiënt wordt verhoogd met 0,1 voor de eerste graad, 0,2 voor de tweede en derde graad. Er zijn aanvullende lestijden via de GOK-middelen: het aantal in Brussel wordt vermenigvuldigd met 1,5. De werkmiddelen worden bepaald op basis van leerlingenkenmerken. De Brusselse leerlingen beantwoorden veel meer aan die kenmerken, waardoor er dus een gunstiger financiering is. Sommige Brusselse secundaire scholen genieten van zogenaamde minimumpakketten waarbij de financiering gunstiger is dan de reguliere berekening in functie van de leerlingencoefficiënt. Directies in het basisonderwijs worden gemakkelijker klasvrij gemaakt dan in de rest van Vlaanderen. Dat is allemaal discriminatoir beleid, niet alleen door de facto meer financiering door de hogere aanwezigheid van sociaaleconomische kenmerken of GOK, maar ook door middelen bovenop de gewone regelgeving, enkel en alleen omdat het om Nederlandstalig onderwijs in Brussel gaat.

Dat geldt ook voor capaciteit. De Vlaamse Gemeenschap geeft gemiddeld 18 procent meer uit per leerling in het basisonderwijs dan de Franse Gemeenschap. Dat is inclusief infrastructuur. Het gaat om 10 procent meer per leerling in het secundair onderwijs dan elders in Vlaanderen. De Vlaamse Gemeenschap geeft 22 procent meer uit per leerling in het basisonderwijs en 19 procent meer in het secundair onderwijs dan de Franse Gemeenschap. Daartegenover stelt de minister vast dat het teveel gevraagd is om een gewone gemeenteschool in te richten in gemeenten als Etterbeek, Watermaal-Bosvoorde, Ukkel enzovoort. (*Rumoer*)

Fouad Ahidar wijst erop dat er in Ganshoren wel een Nederlandstalige school is. De *minister* repliceert dat het niet om een gemeenteschool gaat. *Fouad Ahidar* vindt dat het hier gaat over het oplossen van het capaciteitsprobleem. Minister *Ben Weyts* antwoordt dat daarmee de verantwoordelijkheid wordt afgeschoven. Op basis van die redenering kunnen alle Franstalige gemeentescholen gesloten worden. Als een Brusselse gemeente het goed voor heeft met de tweetaligheid zorgt ze voor de inrichting van gemeentelijk onderwijs.

Ten aanzien van Arnaud Verstraete wijst de minister erop dat Groen mee in het bestuur zit van Ukkel, Etterbeek, Oudergem, Watermaal-Bosvoorde. "Ask not what your country can do for you, ask what you can do for your country."

Op de opmerking van Dominiek Lootens-Stael antwoordt de minister dat het uitstel van het Inschrijvingsdecreet eenvoudigweg had te maken met het feit dat het praktisch niet toepasbaar was.

De minister zal zeker doorzetten met de taalscreening in de kleuterklas. De minister is altijd verbaasd dat dit het onderwerp is van een links-rechtsdiscussie. Dit gaat volgens de minister bij uitstek over gelijke kansen. Het is onverantwoord om kinderen in het lager onderwijs te laten starten met taalachterstand. Aan de taalscreening worden ook gevolgen verbonden. Aan de taalachterstand moet gemedieerd worden. De kennis van het Nederlands is de sleutel tot verwerving van alle andere kennis. Dat heeft alles te maken met een thema dat links claimt: gelijke kansen.

Aan het lerarentekort moet Vlaamse Gemeenschapsbreed gewerkt worden. De minister wil de focus leggen op de zijnstroom en het enigszins valideren van de anciënniteit, wat een dure affaire is. Duaal lesgeven net zoals de voordrachtgevers wil de minister als eerste initiatief lanceren.

Philip Brinckman stelt autonoom de onderwijswerkgroep samen uit zes leerkrachten en zes experts. Het moet werkbaar blijven, maar de minister gaat ervan uit dat er enige representativiteit is. Hij hoopt dat er een Brusselaar bij is, maar hij heeft dat niet opgelegd. De representativiteit betreft de verschillende netten, de verschillende onderwijsvormen (aso, bso, tso), het kleuter-, lager en secundair onderwijs. Het is natuurlijk moeilijk om die representativiteit met die zes leerkrachten te realiseren.

Ten aanzien van Inez De Coninck antwoordt de minister dat over de taalscreening voor de taalintegratietrajecten nog politiek eensgezindheid gevonden moet worden. In een eerste fase plant de minister proefprojecten. De Vlaamse Rand komt daar zeker voor in aanmerking. Daarnaast wil de minister gebruikmaken van het ESF (European Social Fund), een Europees impulsfonds waarbij Europese middelen voor taalintegratie projecten allerhande kunnen verworven worden (op basis van een euro voor een euro financiering). Scholen zouden hierop kunnen intekenen.

De minister vraagt vzw 'de Rand' om creatiever te zijn voor de ondersteuning van de scholen, via uitwisseling van goede praktijken. Als minister van Onderwijs, Sport en de Vlaamse Rand wil hij de vzw extra verantwoordelijkheden laten opnemen. Het komt neer op de ondersteuning van de lokale gemeenschap bij uitstek via sport en onderwijs.

Het antipestbeleid in het Vlaams onderwijs waarover Fouad Ahidar bezorgd is, verloopt succesvol, aldus de minister. De intensieve campagnes de afgelopen vijf jaar hebben geleid tot een daling van de cijfers. Er worden nog steeds regelmatig campagnes gevoerd. Zo is er de terugkerende antipestweek. Het antipestbeleid is verankerd als aandachtspunt in het onderwijsbeleid. De Vlaamse scholierenkoepel heeft de minister onlangs nieuwe suggesties bezorgd, zoals de aanspreekpunten uitbreiden tot leeftijdsgenoten. Soms is de drempel te hoog om naar een leerkracht of directie te stappen.

Voor sportinfrastructuur hoopt de minister dat de gecreëerde kansen aangegrepen worden. Per definitie kunnen de VGC of anderen 4 miljoen euro claimen voor sportinfrastructuur in Brussel. De minister wil bekijken hoe hij de effectieve aanwending kan stimuleren. Die middelen vallen echter onder het annaliteitsbeginsel van de begroting. De vastgelegde middelen kunnen dus niet overgedragen worden naar het volgende jaar.

De minister antwoordt Arnaud Verstraete dat hij cijfermatig probeert aan te tonen dat de Brusselnorm van 5 procent op verschillende vlakken ruim overtroffen wordt. Het bereiken van de 30 procentnorm is een ander paar mouwen. Als men de 30 procentnorm zou toepassen voor Onderwijs is er een enorme groeimarge. Momenteel wordt 22 procent van de gemeenschapsmiddelen voor Onderwijs aan Brussel besteed, het gevolg van een sterke groei de afgelopen tien jaar. De nu voorziene

extra middelen voor capaciteit en infrastructuur kunnen er enkel toe bijdragen. De minister is het er mee eens dat de scholen de vlaggenschepen zijn van de Vlaamse Gemeenschap, vanwege de kwaliteit. Net om die kwaliteit in stand te houden moet er een voorrangsbepaald beleid gevoerd worden. Voorrang voor wie als thuistaal het Nederlands heeft, voorrang in mindere mate (15 procent) voor kinderen die al negen jaar het Nederlandstalig onderwijs volgen. Het voorrangsbepaald beleid moet niet als een uitsluitingsbeleid bekeken worden. In de praktijk wordt in de meeste scholen die 65 procent niet ingevuld. Er is nog steeds een grote instroom van anderstaligen. Bovendien wil de minister ook diegenen belonen die kiezen voor de Vlaamse Gemeenschap. Het mag niet louter gaan om een carrièrekeuze voor de kinderen. Men is welkom in de Vlaamse Gemeenschap, maar ook na de schooluren. Uit de PISA-onderzoeken blijkt dat er een kloof inzake prestaties is tussen kinderen met een allochtone afkomst ten opzichte van kinderen met een autochtone afkomst. Opvallend is dat die kloof voor de helft wordt gedicht bij kinderen van allochtone afkomst die thuis ook Nederlands spreken. De minister zegt niet dat thuis alleen Nederlands gesproken moet worden maar er moet wel ruimte voor zijn.

De minister staat altijd open voor meer samenwerking met de VGC en de Brusselse scholen als die leidt tot meer kwaliteit en in functie van de focus op het Nederlands.

Mathias Vanden Borre vroeg zich af hoe men meer sportclubs kan aantrekken naar de Vlaamse sportfederaties. In Vlaanderen is men erin geslaagd om een soort kwaliteitslabel te verwerven. Voor topsport werd een betere omkadering gerealiseerd, er werd meer in geïnvesteerd, zowel in de breedte als in de diepte. Er zijn meer Vlamingen aan het sporten en ook in de topsport worden betere resultaten gehaald. De Vlaamse Gemeenschap gaat voor de atleten die de ambitie en het talent hebben om in de top acht te geraken. Misschien moet dit ook meer als een vlaggenschip voor de Vlaamse Gemeenschap uitgespeeld worden, ook in Brussel.

Voor de COOVI-site zijn vastleggingskredieten voorzien, maar die moeten voor een bepaalde datum aangewend worden, zo niet vervallen ze. Dat dreigt hier het geval te zijn omdat men dit in een nieuw groter project probeert in te passen. Om te vermijden dat de middelen vervallen probeert de minister een beroep te doen op de definitie van overmacht; hij zoekt een decretaal correcte oplossing, wat niet gemakkelijk is.

De minister antwoordt aan Jan Laeremans dat bij de organisatie van het Gordelfestival maximaal wordt geprobeerd de faciliteitengemeenten te betrekken. Probleem daarbij is de weigering tot medewerking van de gemeentebesturen. Politieel moet voor de nodige ondersteuning gezorgd worden. In concreto is er ook een probleem met de samenwerking met de school in Sint-Genesius-Rode.

Tegen volgend jaar wordt de capaciteitsbarometer voor onderwijs geactualiseerd. Op grond daarvan zullen extra capaciteitsmiddelen worden toegewezen. De minister wil daarbij absoluut focussen op de Vlaamse Rand. Voor heel dringende infrastructuurle ingrepen is er ook een noodprocedure om sneller te kunnen schakelen. De minister kan niet voorspellen hoe snel een en ander kan verlopen; dat is afhankelijk van de moeilijkheidsgraad van de ingreep in kwestie.

Els AMPE,
voorzitter

Annabel TAVERNIER,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

aso	algemeen secundair onderwijs
BRIO	Brussels Informatie-, Documentatie- en Onderzoekscentrum
bsc	beroepssecundair onderwijs
ESF	Europees Sociaal Fonds
GOK	gelijke onderwijskansen
MTB	mountainbike
OCB	het Onderwijscentrum Brussel
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
PIRLS	Progress in International Reading Literacy Study
PISA	Programme for International Student Assessment (van de OESO)
PS	Parti Socialiste
SES	socio-economische status
SNS	Sport na School
tso	technisch secundair onderwijs
VGC	Vlaamse Gemeenschapscommissie (van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest)
VUB	Vrije Universiteit Brussel
vzw	vereniging zonder winstoogmerk